

บทที่ 7
โรคระบบประสาท

1. MOTION SICKNESS	101
2. MIGRAINE	102
3. ลมบ้าหมู	103
4. FEBRILE CONVULSION	105
5. POLYNURITIS	106
6. เชื้อหุ้มไขสันหลังอักเสบ	107
7. JAPANESE ENCEPHALITIS	108

MOTION SICKNESS

(เมารถ เมาเรือ)

การเมารถ เมาเรือ เป็นอาการที่เกิดขึ้นทันทีทันใด โดยมีความรู้สึกเวียนศีรษะ คลื่นไส้ และอาเจียน โดยมีต้นเหตุอยู่ที่หูส่วนใน

การใช้ยาป้องกัน มักได้ผลดี โดยต้องให้ยาก่อนเดินทาง เพราะเมื่อเกิดอาการแล้ว จะรักษาได้ยาก ยาที่ใช้มีหลายอย่าง เช่น

1. DIMENHYDRINATE (DRAMAMINE) ขนาดครั้งละ 50-100 มิลลิกรัม เข้าได้วันละ 3-4 ครั้ง
2. DIPHENHYDRAMINE (BENADRYL) ขนาดใช้ใกล้เคียงกันกับยาในข้อ 1 ทั้ง 2 ตัวนี้ ทำให้่วงมาก
3. MECLIZINE (BONAMINE) ขนาด 50 มิลลิกรัม ทุก 6-12 ชั่วโมง

MIGRAINE

(ไมเกรน)

พบได้ 10% ของประชากร

2 ใน 3 มีญาติพี่น้องเป็นด้วย ไม่ค่อยหายขาด เริ่มเป็นเมื่อย่างเข้าวัยรุ่น เป็นในคนที่เข้าระเบียบ จู้จี้ อาจมีสติปัญญาและความทะเยอทะยานสูง

อาจเกิดจากนอนไม่พอหรือนอนมากเกินไป ร้อนไปหรือเย็นไป อารมณ์จุ่นมัว ออกกำลังเหนื่อยมากเกินไป สุราบางชนิด เช่น เบียร์ เหล้าองุ่น การกินอาหารผิดเวลาทำให้น้ำตาลในเลือดต่ำ ความเครียด บางครั้งการพักผ่อนจากงานที่คร่ำเคร่งมานานก็ปวดได้ เช่น วันเสาร์อาทิตย์

ในผู้หญิง ฮอร์โมนเพศมีความเกี่ยวข้อง บางคนปวดหลังจากกินยาคุม อาจปวดตอนใกล้มีหรือขณะมีประจำเดือน บางคนตอนตั้งครรภ์อยู่ไม่ปวดเลย

หัวโหม่งลูกฟุตบอล การกระทบกระเทือนใจอย่างแรง

อาหารบางอย่าง เช่น เนยแข็ง ช็อกโกแลต

บางคนเริ่มแต่เด็ก ซึ่งมักมีเมารถ เมารถร่วมด้วย คนที่เริ่มหลังอายุ 40 ปี มีน้อย พออายุมากขึ้น จะหายได้เอง

อาการ

มีอาการปวดหัวข้างเดียว ปวดมาก และมักจะมีคลื่นไส้ อาเจียนร่วมด้วย บางรายอาจมีอาการนำมาก่อน เช่น รู้สึกมีแสงวูบวาบในตา ชาทั้งตัว ชารอบ ๆ ปาก เป็นต้น

การรักษา

1. CAFEGOT กิน 1-2 เม็ด ขณะมีอาการนำ ถ้าไม่หาย กินได้อีก 1 เม็ดทุกครั้งชั่วโมง แต่ทั้งหมดไม่ควรเกิน 6 เม็ด

2. ASPIRIN กินขนาด 600-1,200 มิลลิกรัม หลังมีอาการให้เร็วที่สุด โดยกินร่วมกับ PLASIL 10-20 มิลลิกรัม

การป้องกัน

ในรายที่เป็นบ่อย เราอาจให้ยากินตลอดเวลาเป็นการป้องกันได้ เช่น

1. STEMETIL 5 มิลลิกรัม วันละ 3 ครั้ง
2. BELLOID วันละ 2-4 เม็ด
3. PROPANOLOL 30-120 มิลลิกรัมต่อวัน
4. SIBELIUM ขนาดวันละ 10 มิลลิกรัม

ลมบ้าหมู

(EPILEPSY)

ลมบ้าหมู คือการชักที่เกิดจากความผิดปกติ ในการทำงานของสมองส่วน (EPIBRUM) ทำให้เกิดอาการเป็นครั้งคราว

สาเหตุ

ส่วนใหญ่ไม่รู้สาเหตุ มีบางรายที่รู้สาเหตุ เช่น สมองขาดเลือด การติดเชื้อ มีแผลเป็นในสมอง น้ำตาลในเลือดต่ำ เป็นต้น

อาการ

บางรายมีอาการนำมาก่อน เช่น เห็นแสงสีที่ผิดปกติไป ได้รสแปลกๆ ได้กลิ่นแปลกๆ หรือชาตามแขนขา

แต่ส่วนใหญ่ จะไม่มีอาการนำ ผู้ป่วยจะมีอาการหมดสติทันที มีอาการเกร็ง และล้มลง ชั่วเวลาเพียง 2-3 วินาทีเท่านั้น แล้วจะมีการกระตุกเป็นจังหวะๆ ระยะเวลา ผู้ป่วยอาจกัดลิ้น ปัสสาวะรด น้าลายฟุ้งปาก อาการชักจะดีขึ้น แล้วค่อยๆ ซาลงจนหยุด ระยะเวลาอาจกินเวลา 2-3 นาที หรือนานเป็นชั่วโมงก็ได้ หลังจากหยุดชักแล้ว ผู้ป่วยจะเพลียและหลับไป

หลังจากตื่นขึ้น ผู้ป่วยอาจจะอ่อนเพลีย ปวดศีรษะ หรือมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ

การวินิจฉัย

อาศัยประวัติ อาการดังได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งมักไม่มีปัญหาในการวินิจฉัย

การตรวจคลื่นสมอง ในระยะเวลาที่กำลังชักอยู่ เราจะได้คลื่นที่ผิดปกติ แต่ส่วนใหญ่แล้ว เราจะมีโอกาสทำเมื่อผู้ป่วยหายชักแล้ว ซึ่งคลื่นสมองอาจจะปกติหรือผิดปกติก็ได้ ขณะเดียวกัน คลื่นสมองที่ผิดปกติก็อาจจะพบในคนปกติที่ไม่เคยชักก็ได้

การพยากรณ์โรค

ปกติแล้วจะไม่ตาย นอกจากบังเอิญอยู่ใกล้น้ำ เลยจมน้ำไป หรือตกจากที่สูง เป็นต้น

ถ้าทั้งพ่อแม่เป็นลมบ้าหมู ลูกจะมีโอกาสเป็นลมบ้าหมูมากขึ้น แต่ถ้าพ่อหรือแม่ฝ่ายเดียว โอกาสไม่เพิ่มขึ้น

การรักษา

ใช้ยาตัวใดตัวหนึ่ง คือ

1. PHENOKARRITAL ให้ขนาดวันละ 3-5 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัวเป็นกิโลกรัม ในผู้ใหญ่นิยมให้ครั้งเดียวก่อนนอน เพราะยาทำให้ง่วงนอน แต่ในเด็ก เนื่องจากมีการขับถ่ายเร็ว จึงนิยมแบ่งให้เช้าและก่อนนอน

2. DILANTIN ให้ขนาดเท่ากับข้อ 1 มีข้อเสีย คือ กดไขกระดูก ทำให้โลหิตจางได้

3. VALPROIC ACID ให้ขนาดวันละ 15-60 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม โดยแบ่งให้วันละ 2 ครั้ง

อาการชักทำให้เกิดการชัก

1. อาการไข้ พบบ่อยที่สุดในผู้ป่วยเป็นลมบ้าหมู ถ้ามีไข้ ต้องเพิ่มยากันชัก

2. การอดนอน

3. การออกกำลังกายมากเกินไป

4. การมีประจำเดือน

5. ความเครียด

6. การกินยาไม่สม่ำเสมอ

FEBRILE CONVULSION (ภาวะชักขณะมีไข้)

คำจำกัดความ

FEBRILE CONVULSION หมายถึงการชักที่เกิดขณะมีไข้สูง โดยที่ไม่ใช่การติดเชื้อของสมอง

สาเหตุของไข้

ส่วนใหญ่เป็นการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจและหูชั้นนอก ร่องลงมาเป็นพวกปอดบวม ไข้ออกผื่น (ROSEOLA INFANTUM) และบิด (SHIGELLOSIS)

อายุ

พบมากที่สุดในช่วงอายุ 3 ปีแรก อายุต่ำกว่า 6 เดือนและมากกว่า 5 ปี พบน้อย

ความชุกของโรค

พบได้ถึง 4% ของเด็ก

อาการ

ส่วนใหญ่จะเป็นการชักกระตุก อาการชักเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ครั้งเดียว ไม่เกิน 15 นาที ตาค้าง หายุดหายใจ ตัวเขียว หลังจากชักแล้ว เด็กจะเพลียและหลับไป ตื่นขึ้นมาจะเป็นปกติทุกอย่าง แต่อาจเกิดการชักซ้ำได้

พบว่า คนที่เคยชักในวัยเด็ก มีโอกาสเป็นลมบ้าหมู เมื่อโตขึ้นได้มากขึ้น

การวินิจฉัย

ใช้ประวัติและอาการ แต่เรามักจะต้องตรวจน้ำไขสันหลังด้วย เพื่อแยกโรคที่เกิดจากการติดเชื้อของสมองออกไป

การรักษา

1. ให้อาย DIAZEPAM 2-5 มิลลิกรัม เข้าเส้นเลือดดำ เพื่อระงับการชัก
2. ดูดเสมหะและน้ำลายออก เพื่อให้หายใจได้สะดวก
3. ให้การช่วยหายใจถ้าจำเป็น
4. ใช้น้ำอุ่นเช็ดตัว เพื่อลดไข้
5. เมื่อหยุดชักแล้ว ฉีด GARDINAL เข้ากล้ามเนื้อ ทุก 8 ชั่วโมง เพื่อป้องกันการชักซ้ำอีก

ซ้ำอีก

POLYNEURITIS (เส้นประสาทส่วนปลายอักเสบ)

POLYNEURITIS เป็นกลุ่มอาการที่แสดงถึงความผิดปกติของปลายเส้นประสาท จะมีอาการทั้งทางด้านกล้ามเนื้อที่เส้นประสาทนั้นเลี้ยง และจะมีอาการทางด้านความรู้สึกด้วย

สาเหตุ

1. สารพิษ โดยได้รับสารพิษเป็นเวลานาน ๆ เช่น เหล้า ยาซัลฟา ฟอสฟอรัส ตะกั่ว เป็นต้น

2. การติดเชื้อ เช่น โรคคอตีบ วัณโรค ซิฟิลิส เป็นต้น

3. โรคเกี่ยวกับ METABOLISM เช่น เบาหวาน เก๊าท์ การตั้งครรภ์

4. อาหาร เช่น โรคเหน็บชา สภาพการอดอาหาร

5. มะเร็ง

อาการ

อาการจะค่อยเป็นค่อยไป ใช้เวลาหลายสัปดาห์ เริ่มด้วยอาการปวดกล้ามเนื้อ กดเจ็บ ซา ๆ ตามผิวหนัง อ่อนเพลียและเหนื่อยง่าย

REFLEXES ต่าง ๆ จะลดลง หรือหายไป

การรักษา

1. หลีกเลี่ยงสารพิษ เช่น เหล้า ตะกั่ว

2. ปรับปรุงคุณภาพของอาหารให้ดีขึ้น พร้อมกับให้วิตามิน B COMPLEX เสริม

เยื่อหุ้มไขสันหลังอักเสบ (MENINGITIS)

เยื่อหุ้มสมองและไขสันหลัง แบ่งได้เป็น 3 ชั้น คือ

1. DURA อยู่นอกสุด เป็นส่วนที่แข็งแรง ไม่ค่อยอักเสบ
2. ARACHNOID อยู่ถัดจาก DURA เข้าไป เป็นชั้นที่บางกว่า
3. PIA อยู่ในสุด จะเป็นชั้นที่คลุมเนื้อสมองและไขสันหลัง

ระหว่างชั้น ARACHNOID กับชั้น PIA จะมีน้ำอยู่ เรียกว่าน้ำไขสันหลัง น้ำนี้จะ...

ป้องกันการกระทบกระเทือนต่อสมอง

สาเหตุ

เกิดจากการติดเชื้อ ซึ่งมาได้ทั้งจากทางไกล โดยมาทางเส้นเลือด หรือลุกลามมาจากบริเวณใกล้เคียง เช่น จากหูน้ำหนวก

เชื้อโรคที่เป็นสาเหตุ

1. BACTERIA เช่น E.coli H.influenzane
2. PARASITE เช่น ตัวจิ๊ด
3. VIRUS เช่น ECHO, ไขหวัดใหญ่
4. เชื้อรา เช่น Cryptococcus neoformans

อาการ

มีไข้ ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ชัก สะลิมสะลือหรือหมดสติไปเลย

การตรวจร่างกายจะพบว่า มี คอแข็ง KERNIG SIGN จะให้ผลบวก

การวินิจฉัย

จากประวัติ อาการต่างๆ ข้างต้น จะบอกได้ว่าเป็นเยื่อหุ้มไขสันหลังอักเสบ แต่ถ้าให้แน่นอนกว่านั้น ใช้วิธีตรวจน้ำไขสันหลัง โดยการใส่เข็มเจาะที่หลัง จะพบว่าน้ำไขสันหลังขุ่น พบมีเม็ดเลือดขาวจำนวนมาก อาจจะข้อมเชื้อหรือส่งเพาะเชื้อได้

การรักษา

1. การรักษาประคับประคอง ให้น้ำเกลือ ดูแลเรื่องอาหาร การหายใจ เป็นต้น
2. การรักษาจำเพาะ เช่น PENICILLIN ซัลฟา โดยใช้ยาตามเชื้อที่ตรวจพบ

JAPANESE ENCEPHALITIS

(สมองอักเสบ)

เริ่มพบครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2467 โดยมีการระบาดใหญ่ในประเทศญี่ปุ่น แล้วจะมีผู้ป่วยทุกปี โดยเฉพาะฤดูร้อน ต่อมาพบว่ามีในเอเชียทุกประเทศ

ต้นเหตุ

เป็นไวรัสในกลุ่ม FLAVIVIRUS (ARBOVIRUS GROUP B)

การติดต่อ

ติดต่อโดยการถูกยุงกัด ยุงเป็นพวกยุงรำคาญ (CULEX TRITAENIORHYCHUS)

อาการ

ส่วนใหญ่ เริ่มจากอาการคล้าย ๆ ไข้หวัด ปวดเมื่อย เจ็บคอ ตาแดง ๆ ต่อมาผู้ป่วยจะปวดหัวอย่างรุนแรง ชี้นอน อาจมีอัมพาตของแขนขา หรือกล้ามเนื้อ

ที่ใบหน้า

น้ำไขสันหลัง

โดยมากจะใส ไม่มีสี เม็ดเลือดขาวจะสูงขึ้นเล็กน้อย ระดับโปรตีนสูงขึ้น หลังจากนอนซมอยู่ 4-10 สัปดาห์ จะเริ่มฟื้นตัว ซึ่งบางรายก็ฟื้นเป็นปกติ ส่วน

บางรายจะมีความพิการเกิดขึ้น เช่น แขนขาเป็นอัมพาต

การวินิจฉัย

1. อาการ
2. การเจาะหลัง
3. การตรวจหาไวรัส
4. การตรวจหาภูมิคุ้มกันต่อไวรัส ต้องเจาะเลือดห่างกันประมาณ 10 วัน

การรักษา

1. การรักษาประคับประคอง ดูแลเรื่องอาหาร อาจให้น้ำเกลือหรืออาหารทางสายยาง ดูแลเรื่องการหายใจ ป้องกันการแผลกดทับ เป็นต้น
2. STEROID เป็นยาที่ดีที่สุด ทำให้ไขสันหลัง โรคแทรกซ้อนลดลง และหายเร็วขึ้น
3. ภูมิคุ้มกัน ไม่ได้พิสูจน์แน่นอน ไม่ได้ผลต่อเชื้อไวรัส แต่อาจให้เพื่อป้องกันการติดเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งอาจจะมีซ้ำเติม